

EUROOPA INIMÕIGUSTE KOHUS

TEINE OSAKOND

KOHTUASI A. T. vs. EESTI (nr 2)

(Kaebus nr 70465/14)

KOHTUOTSUS

STRASBOURG

13. november 2018. a

Käesolev kohtuotsus jõustub konventsiooni artikli 44 lõikes 2 sätestatud tingimustel. Kohtuotsust võidakse keeleliselt toimetada.

Kohtuasjas A. T. vs. Eesti (nr 2),

Euroopa Inimõiguste Kohus (teine osakond) kojana, kuhu kuuluvad

esimees Robert Spano,

kohtunikud Julia Laffranque,

Ledi Bianku,

Paul Lemmens,

Valeriu Grițco,

Jon Fridrik Kjølbro,

Stéphanie Mourou-Vikström

ja osakonna sekretäri asetäitja Hasan Bakırcı,

olles pidanud nõu kinnisel istungil 16. oktoobril 2018,

tegi nimetatud kuupäeval järgmise otsuse.

MENETLUSE KÄIK

1. Kohtuasi põhineb Eesti kodaniku A. T. (edaspidi: kaebaja) 2. detsembril 2014. aastal inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi: konventsioon) artikli 34 alusel kohtule Eesti Vabariigi vastu esitatud kaebusel (nr 70465/14).
2. Kaebajat esindas Tallinna advokaat T. Kullerkupp. Eesti Vabariiki (edaspidi: riik) esindas M. Kuurberg Välisministeeriumist.
3. Kohtureeglite 33. reegli ja 47. reegli 4. lõike alusel otsustas osakonna esimees, et kaebaja isikut ei avalikustata ja toimik salastatakse.
4. Kaebaja kaebas konventsiooni artikli 3 alusel talle vanglas kohaldatud täiendavate julgeolekuabinõude üle.
5. 3. juunil 2016 edastati kaebus täiendavate julgeolekuabinõude pikendamise üle ajavahemikuks 10. augustist 2012 kuni 15. augustini 2013 riigile ja ülejäänud kaebus tunnistati kohtureeglite 54. reegli lõike 3 kohaselt vastuvõetamatuks.

ASJAOLUD**I. KOHTUASJA ASJAOLUD**

6. Kaebaja on sündinud 1977. aastal ja ta on eluaegset vangistust kandev kinnipeetav. Ta on X vanglas karistust kandnud 2008. aastast alates. Asjasse puutuval ajavahemikul hoiti teda vangla tugevdatud järelevalvega osakonnas.

7. Jaanuaris 2012 paigutati kaebaja tugevdatud järelevalvega osakonna ühest sektsioonist teise.

A. 11. veebruari 2012 vahejuhtum

8. 11. veebruaril 2012 sisenes kaebaja kaaskinnipeetava kambrisse ja pussitas teda kääridega korduvalt kõhtu, selga ja kätte. Rünnaku ohvriks langenud kinnipeetav viidi pärast vahejuhtumit haiglasse. Kaebaja selgitusel vanglale pidas ta vajalikuks oma kaaskinnipeetavat karistada, sest viimane oli temaga väidetavalt ülbitsenud.

B. 13. veebruari 2012. aasta käskkiri täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamise kohta ja esimene kohtumenetlus

9. 13. veebruaril 2012 otsustas vanglaadministratsioon kohaldada kaebajale täiendavaid julgeolekuabinõusid. Vangla võttis arvesse 11. veebruaril 2012. aastal toimunud pussitamist, kaebaja varasemat agressiivset käitumist ja tema emotsionaalseid omadusi (vt punkte 12–13 allpool) ning vajadust tagada kõikide vanglas töötavate ja kinnipeetavate isikute tervis ja ohutus. Abinõud hõlmasid kaebaja paigutamist eraldatud lukustatud kambrisse, tema vanglasisese liikumis- ja suhtlemisvabaduse piiramist, kehakultuuriga tegelemise keelamist ja tema suhtes väljaspool tema elukambrit käeraudade kasutamist. Käskkirjas seisis, et abinõusid kohaldatakse kuni nende aluste äralangemiseni, kuid mitte kauem kui kuus kuud. Samuti oli kirjas, et käskkiri tuleb kaebajale kätte toimetada.

10. Kaebaja esitas käskkirja peale kaebuse Tartu Halduskohtusse, kuid kuna ta jättis riigilõivu tasumata, ei võtnud halduskohus seda menetlusse.

C. 10. augusti 2012. aasta käskkirjad täiendavate julgeolekuabinõude pikendamise kohta

1. Käskkirjad

11. 10. augustil 2012 andis vanglaadministratsioon kaks käskkirja, millega pikendati täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamist. 9. augustil 2012 oli kaebajale antud võimalus plaanitava pikendamise kohta arvamust avaldada. Käskkirjades seisis, et need tuleb kaebajale kätte toimetada.

12. Esimeses käskkirjas toodi välja kaebaja viis varasemat karistust (muu hulgas varguse, huligaansuse, vägivaldtegevuse, kelmuse ja väljapressimisega elu või tervise kahjustamise eest) enne tema süüdimõistmist ja karistamist eluaegse vangistusega. Seejärel märgiti, et aastal 2001 mõisteti kaebaja süüdi ja talle määrati eluaegne vanglakaristus kahe inimese mõrva ja ühe inimese tapmiskatse eest. Samuti esitati üksikasjalik kokkuvõtte kokku seitsmeteistkümnest vahejuhtumist vanglas ajavahemikus 2002. aasta veebruarist 2012. aasta veebruarini, mis hõlmasid kaebaja ebaseaduslikku tegevust, korrarikkumist ja allumatust ning korduvat vägivalda vanglaametnike vastu või sellega ähvardamist. Lisaks nimetati ka kahtekümnet viit käskkirja alates 2003. aastast täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamiseks kaebaja suhtes.

13. Käskkirjades viidati ka 20. septembri 2011. aasta individuaalsele riskihinnangule, mille järgi oli kaebaja madala stressitaluvuse ja vähese enesekriitikaga, mida toetas asjaolu, et viha väljendamine oli aidanud tal varasemalt oma tahtmist saada. Ta süüdistas enda probleemides teisi ning oma tahtmise saamiseks vigastas nii ennast kui ka teisi.

14. Arvestades eeltoodut ja asjaolu, et telefonivestluses Justiitsministeeriumiga 30. mail 2012 ütles kaebaja, et tal ei jää üle muud, kui rünnata vanglaametnikku, leidis vangla, et täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamist ei ole võimalik lõpetada. Asjaolu, et käskkirja andmise ajal ei olnud kaebajal kehtivat distsiplinaarkaristust, ei peetud oluliseks.

15. 10. augusti 2012. aasta esimese käskkirjaga kohaldati kaebaja suhtes järgmisi täiendavaid julgeolekuabinõusid:

- (i) kaebaja paigutati eraldatud lukustatud kambrisse, et teda saaks paremini jälgida ja vältida tema kokkupuuteid teiste kinnipeetavatega, kelle suhtes ta võis vägivaldseks muutuda;
- (ii) piirati kaebaja vanglasisest liikumis- ja suhtlemisvabadust, et vältida tema kokkupuuteid teiste kinnipeetavatega, kelle tervist ta võis ohustada;
- (iii) tal keelati kehakultuuriga tegelemine, sest spordisaali ja -väljakule saatmisel ei olnud tagatud tema liikumis- ja suhtlemispiirangud.

16. Kaebaja suhtes väljaspool tema elukambrit käeraudade kasutamist esialgu ei pikendatud, kuid käskkirja muudeti sama kuupäeva kandva teise käskkirjaga, mille alusel tuli kaebajale käeraud panna kambriukses oleva luugi kaudu enne mis tahes isiku sisenemist. Teda peeti vanglaametnikele ohtlikuks, eriti ukse avamise hetkel olenemata sellest, kas ta viidi kambriist välja või mitte.

17. Nimetatud abinõude kohaldamine tuli hiljemalt kuue kuu jooksul üle vaadata.

2. 10. augusti 2012. aasta käskkirju puudutav menetlus (teine kohtumenetlus)

18. 30. septembril 2012 esitas kaebaja Tartu Halduskohtusse kaebuse, milles taotles 10. augusti 2012. aasta käskkirjade tühistamist. 31. jaanuaril 2013 leidis halduskohus, et vangla oli nõuetekohaselt arvesse võtnud kaebaja hiljutist käitumist, samuti tema üldist varasemat käitumist ja individuaalset riskihinnangut. Halduskohus leidis, et kaebaja suhtes täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamine oli teiste kinnipeetavate ja vanglaametnike huvides õigustatud, ning jättis kaebaja kaebuse rahuldamata.

19. 2. märtsil 2013 esitas kaebaja Tartu Ringkonnakohtusse apellatsioonkaebuse, milles taotles Tartu Halduskohtu otsuse tühistamist ja 10. augusti 2012. aasta käskkirjade õigusvastaseks tunnistamist põhjusel, et nende tühistamine ei olnud enam vajalik, sest nende kehtivus lõppes kuus kuud pärast nende andmist.

20. 8. aprillil 2013 rahuldaskohus kaebaja taotluse tühistamismenetluse muutmiseks õigusvastasuse kindlakstegemise menetluseks.

21. 9. jaanuaril 2014 otsustas Tartu Ringkonnakohtus teise ja kolmanda kohtumenetluse asjad liita (vt punkti 29 allpool).

22. 28. veebruaril 2014 jättis ringkonnakohtus kaebaja apellatsioonkaebuse halduskohtu otsuse peale teises kohtumenetluses rahuldamata. Ringkonnakohtus märkis, et vanglal on kaalutusõigus täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamiseks, mistõttu on asjaomaste käskkirjade kohtulik järelevalve piiratud. Ringkonnakohtu arvates ei kohaldata täiendavaid julgeolekuabinõusid selles asjas karistuseks, vaid vanglaametnike ja teiste kinnipeetavate elu ja tervise kaitsmiseks. Kaebaja ettearvamatu, agressiivne ja vägivaldne käitumine andis alust karta, et ta võib ohtlik olla. Ringkonnakohtus tegi otsuse ka halduskohtu 4. oktoobri 2013. aasta otsuse kohta kolmandas kohtumenetluses (vt punkti 30 allpool).

23. 1. aprillil 2014 esitas kaebaja Riigikohtule õigusküsimustes kassatsioonkaebuse ringkonnakohtu otsuse peale liidetud asjas. 5. juunil 2014 keeldus Riigikohtus kaebust menetlusse võtmast.

D. 15. veebruari 2013. aasta käskkiri täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamise pikendamiseks

1. Käskkiri

24. 15. veebruaril 2013 pikendas vanglaadministratsioon täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamist pärast seda, kui oli andnud kaebajale võimaluse avaldada plaanitud pikendamise kohta arvamust. Käskkirjas seisis, et see tuleb kaebajale kätte toimetada.

25. Käskkiri tugines juba mainitud andmetele (vt punkte 12 ja 16 eespool) ning uuele, 26. septembril 2012 koostatud individuaalsele riskihinnangule (mille järgi peeti kaebajat ohtlikuks; hinnangus märgiti, et tal on madal stressitaluvus ja agressiivne käitumine on üks toimetulekustrateegiatest, mis aitab tal oma tahtmist saada). Lisaks tugines vangla julgeolekuosakonnalt saadud andmetele, et kaebaja oli üritanud teiste kinnipeetavate kaudu keelatud esemeid hankida, et ta saaks nendega, kellega tal erimeelsusi oli, pärast täiendavate

Julgeolekuabinõude kohaldamise lõppemist arveid klaarida. Eeltoodust tulenevalt peeti julgeolekuabinõusid vajalikuks, et vältida võimalikku kahju, mida kaebaja võib põhjustada. Määrati samad julgeolekuabinõud nagu 10. augusti 2012. aasta käskkirjadega (vt punkte 15 ja 16 eespool) ja need tuli jällegi üle vaadata hiljemalt kuue kuu möödudes nende kaebaja suhtes kohaldamise alustamisest.

2. 15. veebruari 2013. aasta käskkirja puudutav menetlus (kolmas kohtumenetlus)

26. 7. aprillil 2013 esitas kaebaja Tartu Halduskohtusse kaebuse, milles taotles 15. veebruari 2013. aasta käskkirja tühistamist.

27. 4. oktoobril 2013 jättis halduskohus kaebuse rahuldamata. Halduskohus leidis, et vangla oli õigesti hinnanud, et kaebajat võib endiselt pidada ettearvamatuks ning teistele kinnipeetavatele ja vanglaametnikele ohtlikuks ja et julgeolekuabinõude kohaldamine ennetava meetmena oli õigustatud.

28. 5. novembril 2013 esitas kaebaja Tartu Ringkonnakohtusse apellatsioonkaebuse.

29. Nagu eespool on juba nimetatud, otsustas ringkonnakohus 9. jaanuaril 2014 teise ja kolmanda kohtumenetluse haldusasjad liita (vt punkti 21 eespool).

30. 28. veebruaril 2014 tegi ringkonnakohus otsuse, millega tühistas osaliselt Tartu Halduskohtu 4. oktoobri 2013. aasta otsuse. Ringkonnakohus leidis, et esimese astme kohus oleks pidanud tunnistama X vangla 15. veebruari 2013. aasta käskkirja õigusvastaseks seoses ajavahemikuga 10.–14. veebruar 2013, sest X vangla oli kohustatud oma 10. augusti 2012. aasta käskkirjad üle vaatama hiljemalt kuue kuu möödudes. Ülejäänud Tartu Halduskohtu 4. oktoobri 2013. aasta otsuse jättis ringkonnakohus muutmata. Seejuures tugines ringkonnakohus muu hulgas vangla julgeolekuosakonna kogutud andmetele (vt punkti 25 eespool), millega kohus tutvus kinnises menetluses, sest materjal oli konfidentsiaalne. Ringkonnakohus leidis, et nimetatud andmed andsid X vanglale piisavalt põhjust arvata, et täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamise lõpetamisel kujutaks kaebaja endast teistele kinnipeetavatele ja vanglaametnikele ohtu.

31. 1. aprillil 2014. aastal esitas kaebaja ringkonnakohtu otsuse peale õigusküsimustes kassatsioonkaebuse, kuid 5. juunil 2014. aastal keeldus Riigikohus seda menetlusse võtmast.

E. Kaebaja elamistingimused, tegevus ja sotsiaalne suhtlus täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamise ajal

1. Riigi seisukoht

32. Kaebajat hoiti asjaomasel ajavahemikul erinevates kambrites, mille kõigi pindala oli ligikaudu 9,9 m². Riik esitas kõnealuste kambrite fotod ja kambrites olnud kaebaja isiklike esemete nimekirja. Nimekirja järgi oli kaebajal alates 26. juulist 2012 oma kambris televiisor. Kaebajal oli lubatud kanda isiklikke riideid.

33. Kaebajale võimaldati pika- ja lühiajalisi kohtumisi oma lähedastega. Ajavahemikus 10. augustist 2012 kuni 15. augustini 2013 oli talle lubatud kolmteist pikaajalist külastust (kuni 24 tundi) oma abikaasa ja tütardega kohtumiseks ning kaks lühiajalist kohtumist. Mõnel korral jäi kohtumine ära, sest külastajad ei ilmunud kohale. Kõnealusel ajavahemikul kohtus ta ühe korra oma advokaadiga.

34. Kaebajal oli õigus kasutada telefoni ja saata kirju. Ta võis kasutada internetti, et uurida õigusakte, samuti sai ta raamatukogust raamatuid laenutada.

35. Ta võis iga päev veeta ühe tunni vabas õhus ja teha üksinda füüsilisi harjutusi vangla

spordiväljakul, mille suurus oli 22,7 m².

36. Ajavahemikus 5. septembrist 2012 kuni 13. märtsini 2013 osales kaebaja sotsiaalse rehabilitatsiooni programmis „Õige hetk“ (keskendumine sellistele teemadele nagu probleemide, emotsioonide ja mõtete kaardistamine, tunnete väljendamine ja sõnadesse panek, konfliktiga toimetulek ja erinevate seisukohtade aktsepteerimine) ning ajavahemikus 27. märtsist kuni 31. juulini 2013 viha juhtimise programmis. Mõlemad programmid sisaldasid vestlusi psühholoogiga, et analüüsida läbi võetud teemasid.

37. Ajavahemikus 28. oktoobrist 2012 kuni 4. augustini 2013 tegeles kaebaja individuaalselt muusikaga huvijuhi juhtimisel. Riigi esitatud andmetel toimus see seitse kuni kümme korda kuus.

38. Kaebaja oli pideva arstliku järelevalve all. 2006. aasta novembrist 2016. aasta augustini pöördus ta erinevate tervisemuredega vangla meditsiiniosakonda kokku 1102 korral. 23. augustil 2016 väljastas psühhiaater tõendi, mille kohaselt ei olnud kaebajal psühholoogilise hinnangu alusel irratsionaalset hirmu metsade ees (vt punkte 41 ja 58 allpool).

39. Vangla 1. jaanuaril 2017. aastal väljastatud õiendi kohaselt ei olnud kaebaja kamber ajavahemikus 11. veebruarist 2010 kuni 11. augustini 2013 metsavaatega. Ta paigutati metsavaatega kambrisse 12. augustil 2013.

2. Kaebaja seisukoht

40. Kaebaja väitis, et tal ei lubatud osaleda seltskondlikel üritustel ega huvitegevuses ja tal ei lubatud absoluutselt suhelda teiste kinnipeetavatega. Ta lisas, et eraldatud lukustatud kambris veedetud esimesel paaril aastal (mis hõlmab ka kõnealust ajavahemikku käesolevas asjas) ei olnud tal televiisorit ega raadiot ja need anti talle alles umbes kaks aastat pärast eraldatud lukustatud kambrisse paigutamist. Ta esitas X vangla 10. oktoobri 2013. aasta vastuse, milles vangla ei andnud talle raadio jaoks luba (sest igas kambris oli juba sisseehitatud raadio), kuid märkis, et televiisor oli talle lubatud ja seega oli tal piisav juurdepääs teabele.

41. 16. augusti 2013. aasta tõendis taotles psühhiaater kaebaja ümberpaigutamist metsavaateta kambrisse. 23. augusti 2013. aasta arvamuses ei kiitnud kliiniline psühholoog heaks kaebaja paigutamist sellistesse kambritesse, sest need võisid võimendada tema üksinduse ja isoleerituse tunnet, eriti öösiti.

42. Oma muusikalise tegevuse kohta esitas kaebaja 1. detsembri 2014. aasta dokumendi, milles X vangla selgitas, et seoses 11. veebruari 2012. aasta vahejuhtumiga ei lubatud kaebajal muusikalises või kunstilises tegevuses osaleda, kuid lisas, et vastav õigus anti 2014. aasta oktoobrist.

II. ASJAKOHANE RIIGISISENE ÕIGUS JA KOHTUPRAKTIKA

A. Asjaomased õigusaktid

1. Vangistusseadus

43. Vangistusseaduse § 69 sätestab:

„(1) Täiendavaid julgeolekuabinõusid kohaldatakse kinnipeetavale, kes süstemaatiliselt rikub käesoleva seaduse või vangla sisekorraeeskirja nõudeid, kahjustab oma tervist või on suitsiidi- või põgenemiskalduvustega, samuti kinnipeetavale, kes on ohtlik teistele isikutele või vangla

Julgeolekule. Täiendavaid julgeolekuabinõusid võib kohaldada ka raske õiguserikkumise ärahoidmiseks.

(2) Täiendavate julgeolekuabinõudena on lubatud:

- 1) kinnipeetava vanglasisesse liikumis- ja suhtlemisvabaduse piiramine;
- 2) isiklike riiete kandmise või esemete kasutamise keelamine;
- 3) kehakultuuriga tegelemise keelamine;
- 4) eraldatud lukustatud kambrisse paigutamine;
- 5) ohjeldusmeetmete kasutamine.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolude äralangemisel täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamine lõpetatakse.

(4) Täiendavaid julgeolekuabinõusid kohaldab vanglateenistus. Edasilükkamatul juhul kohaldab täiendavaid julgeolekuabinõusid kõrgem kohalviibiv vanglateenistuse ametnik.“

2. Justiitsministri määrus nr 72 „Vangla sisekorraeeskiri“

44. Vangla sisekorraeeskirja § 8 sätestab:

§ 8. Kinnipeetava liikumine

„(1) Kinnipeetav, välja arvatud avavanglas või avavanglaosakonnas viibiv kinnipeetav, ei ole kohustatud viibima kambris, kui ta on hõivatud taasühiskonnastava tegevusega. Väljaspool kambrit oma osakonna piires võib kinnipeetav liikuda kodukorras selleks sätestatud vabal ajal. Oma osakonnas liikumiseks ettenähtud vaba aega peab olema vähemalt neli tundi.

[---]

(4) Lõikes 1 sätestatud liikumisõigust ei ole kinnipeetaval, kes viibib kartseris, eraldatud lukustatud kambris, raske distsiplinaarrikkumise korral enne distsiplinaarmenetluse lõpetamist eraldi kambris, vastuvõtuosakonnas, vangla meditsiini- või tervishoiuosakonna statsionaaris või seoses kohtuistungiga või menetlustoiminguga ajutiselt teises vanglas.

[---]“

45. Eeskirja §-i 45 alusel võimaldatakse kinnipeetavale vähemalt üks pikaajaline kokkusaamine üks kord poole aasta jooksul.

B. Asjakohane kohtupraktika

46. 2. juuni 2010. aasta otsuses asjas nr 3-3-1-33-10 hindas Riigikohus täiendavate julgeolekuabinõude (liikumise- ja suhtlusvabaduse piiramine ning eraldatud lukustatud kambrisse paigutamine) õiguspärasust. Esiteks selgitas Riigikohus, et vangistusseaduse § 69 lg-s 1 nimetatud aluse esinemisel on vanglal õigus otsustada, kas on vajalik julgeolekuabinõu kohaldamine, ja valida sobiv meede. Selle valguses on kohtulik kontroll piiratud, sest kohus saab kontrollida üksnes, kas kaalumiseviga esines või mitte (sama korraldus ka Riigikohtu 6. mai 2015. aasta otsuses asjas nr 3-3-1-84-14). Riigikohus leidis, et täiendavatel julgeolekuabinõudel on ennetav või tõkestav eesmärk ja nende kohaldamise otsustamisel prognoosib vangla tulevikku. Eeltoodud arvestades ei ole alati nõutav, et täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamise aluseks oleval asjaolul oleksid tuvastatud distsiplinaar-, väärteo- või kriminaalmenetluse reeglite kohaselt. Täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamiseks võib olla piisav, et vanglal on tekkinud põhjendatud kahtlus kaitstava õigushüve kahjustamises. Riigikohus rõhutas ka seda, et pärast täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamist on vangla kohustatud kaaluma, kas meetme kohaldamine on jätkuvalt põhjendatud, ja uute asjaolude ilmnemisel otsustama, kas lõpetada abinõude kohaldamine või mitte.

47. Täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamise aluste olemasolu korrapärase kontrollimise tähtsust rõhutas Riigikohus ka oma 20. aprilli 2011. aasta otsuses asjas nr 3-3-1-94-10. Selles asjas rõhutas Riigikohus, et mida pikemalt täiendavaid julgeolekuabinõusid kohaldatakse, seda põhjalikumalt motivatsiooni eeldab haldusakt. Riigikohus märkis ka, et täiendavaid julgeolekuabinõusid kohaldatakse preventiivsel või tõkestaval, mitte karistuslikul eesmärgil (seda korrati ka Riigikohtu 6. mai 2015. aasta otsuses asjas nr 3-3-1-84-14).

48. 19. juuni 2012. aasta otsuses asjas nr 3-3-1-18-12 märkis Riigikohus, et seda, kas meetme rakendamist jätkata või mitte, tuleb kaaluda süstemaatiliselt. Kõnealuses asjas oli võimatu kindlaks teha, kas nimetatud kaalumise toimus.

III. ASJAKOHANE RAHVUSVAHELINE ÕIGUS JA KOHTUPRAKTIKA

A. Ministrite komitee soovitus osalisriikidele Rec(2006)2 Euroopa vanglaeeskirjade kohta

49. 11. jaanuaril 2006. aastal võttis Euroopa Nõukogu ministrite komitee vastu soovitusel osalisriikidele Rec(2006)2 Euroopa vanglaeeskirjade kohta, millega asendati soovitus nr R (87) 3 Euroopa vanglaeeskirjade kohta, võttes arvesse karistusõiguse, karistuse mõistmise praktika ja vanglate üldise haldamise arengusuundi Euroopas. Asjasse puutuvad eeskirjad vanglarežiimi, perekonnaga suhtlemise, trennitegemise ja vaba aja veetmise ning kõrge turvalisuse erimeetmete ja ohutusmeetmete kohta on esile toodud kohtuotsuses *Ramirez Sanchez vs. Prantsusmaa* [suurkoda] (nr 59450/00, punkt 85, EIK 2006-IX).

B. „Elamispind ühe kinnipeetava kohta vanglaüksustes: CPT standardid“

50. Standardite, mida on sageli kasutatud suures hulgas Piinamise ja Ebainimliku või Alandava Kohtlemise või Karistamise Tõkestamise Euroopa Komitee (CPT) riigivisiitide aruannetes, alusel otsustas CPT 2015. aasta novembris esitada selgelt oma seisukoha ja standardid ühele kinnipeetavale tagatud minimaalse elamispinna kohta. Nimetatud eesmärki kandis dokument „Elamispind ühe kinnipeetava kohta vanglaüksustes: CPT standardid“ (CPT/Inf (2015) 44, 15. detsember 2015).

51. Selles dokumendis leidis CPT, et soovituslik elamispind üksikkambris peaks olema vähemalt 6 m², välja arvatud tualetiala.

C. Piinamise ja Ebainimliku või Alandava Kohtlemise või Karistamise Tõkestamise Euroopa Komitee 21. üldaruande väljavõte

52. Piinamise ja Ebainimliku või Alandava Kohtlemise või Karistamise Tõkestamise Euroopa Komitee 2011. aastal avaldatud 21. üldaruande (CPT/Inf(2011)28-part2) väljavõttes teemal „Kinnipeetavate üksikvangistus“ seisab:

„(c) Administratiivne üksikvangistus ennetavatel eesmärkidel

Enamiku Euroopa riikide õigus võimaldab haldusaktiga paigutada üksikvangistusse kinnipeetavaid, kes on põhjustanud teistele isikutele tõsist kahju või kes hinnangu järgi võivad seda tõenäoliselt teha või kes kujutavad endast väga tõsist ohtu vangla ohutusele või julgeolekule. Üksikvangistus võib üksikjuhtumite puhul kesta üksnes paar tundi või kui tegemist on kinnipeetavatega, keda peetakse eriti ohtlikuks ja jätkuvalt otsest ohtu kujutavaks, siis isegi mitu aastat.

See on potentsiaalselt kõige pikaajalisem üksikvangistuse liik, mille puhul on tihti kõige vähem menetluslikke tagatisi. Selle tõttu on ülioluline kehtestada eeskirjad, millega tagatakse, et üksikvangistust ei

kohaldada liiga kergekäeliselt (näiteks vahetu reaktsioonina igale distsiplinaarrikkumisele, mida ei ole veel menetletud), liiga laialdaselt ega liiga pikaajaliselt. [---]“

ÕIGUSKÜSIMUSED

KONVENTSIOONI ARTIKLI 3 VÄIDETAV RIKKUMINE

53. Konventsiooni artiklile 3 tuginedes kaebas kaebaja, et tema kinnipidamistingimused täiendavate julgeolekuabinõude tõttu, eriti käeraudade kasutamine alati, kui ta viibis väljaspool oma kambrit, kehakultuuriga tegelemise keelamine, liikumis- ja teistega suhtlemise vabaduse piiramine ning seltskondlikel ja perekondlikel üritustel osalemise keeld, kujutasid endast ebainimlikku ja alandavat kohtlemist.

Konventsiooni artikkel 3 on sõnastatud järgmiselt:

„Kedagi ei või piinata ega ebainimlikult või alandavalt kohelda ega karistada.”

A. Vastuvõetavus

54. EIK märgib, et kaebus ei ole selgelt põhjendamatu konventsiooni artikli 35 lõike 3 punkti a tähenduses. EIK märgib veel, et see ei ole vastuvõetamatu ka muudel alustel. Seetõttu tuleb kaebus tunnistada vastuvõetavaks.

B. Sisu

1. Poolte seisukohad

(a) Kaebaja

55. Kaebaja leidis, et sekkuti tema konventsiooni artikliga 3 tagatud õigustesse. Ta väitis, et puudusid faktilised asjaolud, mis annaksid aluse täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamiseks, ning et nimetatud abinõude kohaldamist pikendavad käskkirjad ei olnud põhjustatud ja nendes viidati aegunud rikkumistele.

56. Kaebaja ei eitanud 11. veebruari 2012. aasta vahejuhtumit, kuid tema arvates oli selline tagajärg vanglavõimudele vägagi ettenähtav. See leidis aset, sest anti kättemaksust ajendatud käskkiri paigutada ta ühest sektsioonist teise (vt punkti 7 eespool), kuigi vanglavõimud teadsid, et tal on lahendamata erimeelsus uues osakonnas oleva kinnipeetavaga. Samuti väitis ta, et andmed, nagu ta oleks telefonivestluses Justiitsministeeriumiga ähvardusi teinud, ei vasta tõele (vt punkti 14 eespool).

57. Kaebaja väitel ei lubatud tal piiravate abinõude tõttu osaleda huvitegevuses (vt punkti 42 eespool) ega seltskondlikel üritustel perekondadele, samuti ei tohtinud tal kambris televiisorit olla (vt punkti 40 eespool). Ta taotles luba külastusteks, kuid seda ei antud. Kuid ta ei saa nimetatud taotlusi tõendada, sest vangla ei andnud talle nende koopiat. Igal juhul ei esitanud vangla ühtki head põhjust, miks tal ei lubatud perepäeval osaleda. Teistel kinnipeetavatel ei lubatud temaga rääkida, sest sellele oleks järgnenud distsiplinaar karistus. Tema sõnul oli kamber riigi väidetust väiksem (vt punkti 32 eespool).

58. Kaebaja märkis, et julgeolekuabinõudest tingitud isolatsioon mõjus halvasti tema vaimsele tervisele – arstid diagnoosisid tal hülofoobia (irratsionaalne hirm metsade ees, sest ta

nägi oma kambri aknast metsa) ja ta üritas enesetappu. Tema arst, psühhiaater ja järelevalveametnik nentisid, et isolatsioon on koormaks tema vaimsele tervisele ja piirangud tuleks tühistada.

59. Lisaks väitis kaebaja, et tema suhtes kohaldati iga päev alasti läbiotsimist ja sama kehtis ka tema pereliikmetele, kui nad talle külla tulid.

60. Kaebaja leidis, et täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamine oli ebaproportsionaalne – vanglavõimud oleksid võinud ta lihtsalt ümber paigutada osakonda, kus ta algselt oli olnud, sest seal olid tal sõbralikud suhted kõikide kinnipeetavatega. Igal juhul oli õigusvastane käeraudade kasutamine olukorras, kus ta oli juba tõhusalt isoleeritud.

(b) Riik

61. Riik väitis, et kaebajat ei koheldud ebainimlikult ega alandavalt. Riigi väitel oli täiendavatel julgeolekuabinõudel seaduslik alus – vangistusseaduse § 69 (vt punkti 43 eespool) – ja nende õiguspärane eesmärk oli tagada vanglaametnike ja teiste kinnipeetavate julgeolek ning ennetada võimalikke tulevase süütegusid. Riik märkis, et vanglal on kohustus kaitsta kõikide isikute elu ja tervist vanglas ning vangla ei saa lubada, et vajalike julgeolekuabinõude kohaldamata jätmise tõttu saab võimalikuks uus rünnak. Sellise kohaldamata jätmise korral rikutaks positiivset kohustust võtta asjakohaseid meetmeid oma kontrolli all olevate isikute elu kaitsmiseks. Täiendavate julgeolekuabinõude ennetavat eesmärki ja vangla kaalutusõigust nende kohaldamisel on kinnitatud riigisisises kohtupraktikas (vt punkte 46 ja 47 eespool).

62. Täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamise ja pikendamise otsustamisel võttis vangla arvesse kaebaja hiljutist käitumist (vt punkte 8, 14 ja 25 eespool), tema kriminaalkaristusi enne talle eluaegse vangistuse mõistmist, kuritegu, mille eest talle eluaegne vangistus mõisteti, tema üldist käitumist vanglas (vt punkte 12 ja 16 eespool) ja tema individuaalset riskihinnangut (vt punkte 13 ja 25 eespool). Kaebaja üldist kriminaalset käitumist hinnates märkis riik, et kaebaja kuriteod olid aja jooksul raskemaks muutunud ja varieerusid varavastastest kuritegudest ja huligaansusest vägivalda, kehalist väärkohtlemist ja väljapressimist sisaldavate kuritegudeni, sealhulgas mõrv raskendavatel asjaoludel, vanglaametniku ründamine ja narkootiliste ainete vanglas käitlemine. Ei olnud oluline, kas rikkumised olid aegunud (vt punkti 55 eespool), sest neile viidati eelkõige selleks, et näidata kaebaja iseloomu. Tõendati, et kaebajal on head organisatoorsed oskused, tema käitumine on väga ettearvamatult ja sellest tulenevalt on temast lähtuv oht reaalne ning see võib igal ajal materialiseeruda. Asjaolu, et kaebaja süüdistas 11. veebruari 2012. aasta vahejuhtumist vanglat (vt punkti 56 eespool), näitab, et ta ei ole suuteline oma tegude eest vastutama ja ta võib uuesti rünnata olukorras, kus ta ei saa oma tahtmist. Andmed selle kohta, et kaebaja tegi telefonivestluses Justiitsministeeriumiga ähvardusi (vt punkti 14 eespool), tehti kindlaks vangla läbi viidud distsiplinaarmenetluses.

63. Riik märkis, et täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamine oli vahetult seotud kaebaja käitumise ja konkreetse riskiprofiiliga. Mis tahes sellise abinõu üksinda kohaldamine ei oleks tõhus olnud, mistõttu oli oluline nende erinevate piirangute, mille eesmärk oli piirata kaebaja suhtlust teiste kinnipeetavatega, koosmõju.

64. Riik juhtis tähelepanu sellele, et eespool nimetatud piirangute tasakaalustamiseks oli kaebajal erinevaid võimalusi sotsiaalsete kontaktide hoidmiseks ning hobide ja enesearenguga tegelemiseks. Talle võimaldati pika- ja lühiajalisi kohtumisi oma perekonnaga, ta sai suhelda psühholoogiga ja sotsiaalse rehabilitatsiooni programmide raames huvijuhiga ning tal oli võimalik individuaalselt tegeleda muusikaga (vt punkte 33, 36 ja 37 eespool), samuti suhelda oma vangla kontaktisikuga. Ühtlasi oli tal võimalik veeta üks tund päevas vabas õhus ja liigutada end (vt punkti 35 eespool). Tal lubati ka kanda isiklikke riideid ja kasutada isiklikke

esemeid (vt punkti 32 eespool). Riik rõhutas, et elamistingimused kaebaja kambris olid samad nagu teistel kinnipeetavatel samas osakonnas ja et tema paigutamist eraldatud lukustatud kambrisse ei saa võrrelda kartserisse paigutamise ega kartserirežiimi kohaldamisega. Kaebaja olukord ei olnud selline, mida EIK on nimetanud täielikuks tunnetuslikuks isolatsiooniks või totaalseks isolatsiooniks. Kõnealusel ajavahemikul ei olnud kaebaja metsavaatega kambris (vt punkti 39 eespool).

65. Riik rõhutas, et täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamise pikendamine vaadati üle iga kuue kuu järel (vt punkte 17 ja 25 eespool) ja iga pikendamise korral esitati sisulised põhjendused, tuginedes muu hulgas vahepeal ilmnenud uutele asjaoludele (vt punkte 14 ja 25 eespool).

66. Riik tunnistas, et kaebajal ei lubatud osaleda 25. novembril 2012. aastal vanglas toimunud nn perepäeval, kuid selgitas, et kuna üritusel osales suur hulk inimesi, sealhulgas lapsi, oleks kaebaja osalemine nurjanud talle täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamise eesmärgi.

67. Kaebaja vaimse tervise kohta märkis riik, et ta oli iseennast juba pikka aega vigastanud (nimetades kuutteist juhtu ajavahemikus 2002. aastast kuni 11. veebruarini 2012) ja põhjendanud enda vigastamist protestiga süsteemi vastu ja tema suhtes antavate käskkirjade suhtes manipuleerimisega. Vangla meditsiiniosakonna juhataja esitatud kaebaja ravidokumendi väljavõtete järgi ei olnud kaebajal diagnoositud ravi vajavat püsivat psühhiaatrilist häiret (vt punkti 38 eespool). Lisaks puudutavad kaebaja esitatud dokumendid tema meditsiiniliste probleemide, sealhulgas metsakartuse kohta ajavahemikku, mis jääb praegusest asjast välja. Teda ravinud eriarstid ei pidanud julgeolekuabinõude kohaldamist vastunäidustatuks. Sellest tulenevalt ei saa tema enesetapukatseid otseselt seostada täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamisega kõnealusel ajavahemikul. Igal juhul oli kaebaja pideva arstliku järelevalve all (vt punkti 38 eespool).

68. Riik juhtis tähelepanu ka sellele, et kaebaja ei esitanud kaebust alasti läbiotsimiste kohta riigi kohtutes ega oma esialgses kaebuses EIK-ile.

2. EIK-i hinnang

(a) Üldpõhimõtted

69. Konventsiooni artikkel 3 sisaldab demokraatliku ühiskonna üht kõige põhilisemat väärtust. Isegi kõige keerulisematel asjaoludel, näiteks terrorismi või kuritegevuse vastu võitlemisel, keelab konventsioon mis tahes tingimustel piinamise või ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise (vt eespool viidatud *Ramirez Sanchez*, punkt 115).

70. Väärkohtlemine peab olema minimaalse tõsidusastmega, et see kuuluks artikli 3 kohaldamisalasse. Selle minimaalse tõsidusastme hindamine oleneb kohtuasja kõikidest asjaoludest, näiteks kohtlemise kestus, selle füüsiline ja vaimne mõju ning mõnel juhul kannatanu sugu, vanus ja tervislik seisund (vt *Muršić vs. Horvaatia* [suurkoda], nr 7334/13, punkt 97, EIK 2016). Hinnates tõendeid, millele tugineda otsustamisel, kas konventsiooni artiklit 3 on rikutud või mitte, kasutab EIK standardit „väljaspool põhjendatud kahtlust“. Selline tõendus võib tuleneda piisavalt tugevate, selgete ja kooskõlaliste järelduste või sarnaste ümberlukkamatute faktiliste eelduste koosseksisteerimisest (vt eespool viidatud *Ramirez Sanchez*, punkt 117).

71. EIK märgib, et isikult vabaduse võtvad meetmed võivad sageli hõlmata kannatuse või alanduse elementi, mis kaasneb seadusliku kohtlemise või karistusega (eespool viidatud *Ramirez Sanchez*, punkt 119). Kuid selleks, et kannatused ja alandus kuuluks artikli 3 kohaldamisalasse, peavad need igal juhul olema suuremad kinnipidamisega seotud

paratamatust kannatusest ja alandusest. Riik peab tagama, et isikut peetakse kinni inimväärikust austavates tingimustes, et meetme rakendamise viis ega meetod ei põhjustaks talle kannatusi ega raskusi, mis ületaks kinnipidamisega kaasnevat vältimatut kannatust, ja et vangistuse praktilisi nõudeid arvestades oleks tema tervislik seisund ja heaolu piisavalt tagatud (vt eespool viidatud *Muršić*, punkt 99 ja viidatud kohtuasjad). Kinnipidamistingimuste hindamisel tuleb arvestada nii nende tingimuste kumulatiivset mõju kui ka kaebaja esitatud konkreetseid väiteid (vt eespool viidatud *Ramirez Sanchez*, punkt 119).

72. EIK kordab, et üksikvangistus iseenesest artiklit 3 ei riku. Isiku pikaajaline eraldamine teistest ei ole küll soovitatav, kuid selle meetme konventsiooni artikli 3 kohaldamisalasse kuulumine oleneb konkreetsetest tingimustest, meetme rangusest ja kestusest, taotletavast eesmärgist ja meetme mõjust puudutatud isikule (vt *Rohde vs. Taani*, nr 69332/01, punkt 93, 21. juuli 2005, ja *Rzakhanov vs. Aserbaidžaan*, nr 4242/07, punkt 64, 4. juuli 2013). Teiste kinnipeetavatega suhtlemise keeld julgeolekukaalutlustel, distsiplinaarkaristuse tõttu või kaitse tagamiseks ei ole iseenesest ebainimlik kohtlemine või karistus (vt eespool viidatud *Ramirez Sanchez*, punkt 123 ja viidatud kohtuasjad). Teisest küljest aga võib täielik tunnetuslik isolatsioon, sh totaalne sotsiaalne isolatsioon, kahjustada psüühikat ja kujutada endast ebainimlikku kohtlemist, mida ei saa õigustada julgeoleku tagamise ega muude kaalutlustega (*ibid.* punkt 120).

73. Üksikvangistust, isegi vaid suhtelise isolatsiooni korral, ei saa kohaldada lõputult ja sellel peavad olema tõelised alused, seda tohib määrata üksnes erandkorras, kui on olemas menetluslikud tagatised ja kui kõik ettevaatusabinõud on võetud (vt eespool viidatud *Rzakhanov*, punkt 73). Omavoli vältimiseks tuleb pikaajalise üksikvangistuse pikendamist sisuliselt põhjendada. Seega peaks käskkiri võimaldama kindlaks teha, et ametivõimud on läbi viinud uue hindamise, võttes arvesse mis tahes muutusi kinnipeetava asjaoludes, olukorras või käitumises (vt *Csüllög vs. Ungari*, nr 30042/08, punkt 31, 7. juuni 2011).

(b) Eespool nimetatud põhimõtete kohaldamine käesolevas kohtuasjas

74. EIK märgib esmalt, et riigisisene õigus lubab ennetaval eesmärgil kohaldada täiendavaid julgeolekuabinõusid, kui kinnipeetavast lähtub oht teistele kinnipeetavatele või vanglaametnikele. Siiski on selliste abinõude kohaldamine lubatud vaid asjaoludest tulenevalt (vt punkte 43 ja 46–48 eespool).

75. Käesolevas asjas kohaldati viiest riigisisese õigusega lubatud julgeolekuabinõust nelja. Kaebaja pidi viibima eraldatud lukustatud kambris, tema liikumis- ja suhtlemisvabadus oli piiratud, ta ei tohtinud kasutada vangla spordisaali ega -väljakut ja talle pandi käerauad, kui keegi tema kambrisse sisenes. Tal lubati kanda isiklikke riideid ja kasutada isiklikke esemeid.

76. EIK leiab, et vastupidi kaebaja väidetele (vt punkte 55 ja 56 eespool) oli vanglal põhjendatud alus arvata, et kaebaja on ohtlik teistele kinnipeetavatele ja vanglaametnikele. Peale teise kinnipeetava kääridega ründamist ähvardas ta (käesolevas asjas vaatluse all oleval ajavahemikul, mil julgeolekuabinõusid juba kohaldati) telefonivestluses Justiitsministeeriumiga vanglaametnikke rünnata. Lisaks oli vanglal andmeid, et kaebaja plaanis arveid klaarida nendega, kellega tal oli erimeelsusi (vt punkte 8, 14, 25, 30 ja 62 eespool). Tuleb märkida, et neid konkreetseid juhtumeid arvestamata oli kaebajal vägivaldne taust ning tema individuaalsest riskihinnangust tulenevalt peeti teda agressiivseks ja madala stressitaluvusega isikuks.

77. Järgmiseks tuleb uurida konkreetseid tingimusi, milles kaebajat täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamise ajal hoiti.

78. Füüsiliste tingimuste kohta märgib EIK, et kaebaja ei kaevanud üldiste tingimuste üle

vanglas (näiteks küte, valgustus, ventilatsioon, hügieenitingimused, toit jne). Riik väitis, et kuigi kaebajat hoiti asjaomasel ajavahemikul erinevates kambrites, olid need kõik sama suured ehk ligikaudu 9,9 m² (vt punkti 32 eespool). Julgeolekuabinõude kohaselt oli kaebaja oma kambris üksinda. Kuigi kaebaja sõnul oli kamber riigi väidetust väiksem (vt punkti 40), ei täpsustanud ta seda väidet ega väitnud, et kamber oli väiksem kui 6 m² – suurus, mida CPT peab üksikkambrite jaoks soovitavaks (vt punkti 51 eespool). Kaebajal küll ei lubatud kasutada vangla spordisaali ega -väljakut, kuid ta võis veeta ühe tunni päevas õues vangla jalutusboksis. 79. Mis puudutab sotsiaalseid tingimusi, siis ei lubatud kaebajal teiste kinnipeetavatega suhelda. Ta väitis veel, et tal ei lubatud osaleda mis tahes huvitegevuses ega seltskondlikel üritustel perekondadele. Riigi esitatud üksikasjaliku teabe alusel sotsiaalse rehabilitatsiooni programmide kohta on EIK veendunud, et kaebaja sai nendes osaleda regulaarselt, mis siis et üksinda, ja vestelda nendel kordadel psühholoogiga (vt punkti 36 eespool). Kuna pooled on esitanud vasturääkivat teavet, ei saa EIK kontrollida, kas kaebajal lubati tegeleda muusikaga (riigi esitatud teabe kohta vt punkti 37 ja kaebaja esitatud teabe kohta punkti 42 eespool). Kaebaja ei vaidlustanud riigi esitatud teavet, et ta võis kasutada internetti (juurdepääsuga vaid teatud lehekülgedele) ja laenutada vanglas raamatuid. Kuigi kaebaja väitel ei tohtinud tal kambris televiisorit olla, ei pea EIK seda väidet veenvaks riigi esitatud teabe (vt viidet nimekirjale kaebaja kambris olnud esemetest punktis 32 eespool) ega kaebaja enda esitatud teabe alusel (vt punktis 40 toodud viidet kaebaja esitatud dokumendile, millest saab järeldada, et televiisor oli talle lubatud).

80. Kaebajale võimaldati ka pika- ja lühiajalisi kohtumisi, ta võis kasutada telefoni ja saata kirju. Kõnealusel ajavahemikul anti luba kolmeteistkümneks pikaajaliseks kohtumiseks (kuni 24 tundi) abikaasa ja tütardega ning kaheks lühiajaliseks kohtumiseks, kuigi kõik need ei leidnud aset. Samuti sai ta kohtuda oma advokaadiga (vt punkti 33 eespool). Eeltoodust tulenevalt peab EIK tuvastatuks, et kaebajale võimaldati regulaarset suhtlust oma perekonnaga, ega pea vajalikuks hinnata kaebaja väidet, et ta esitas kohtumisteks rohkem taotlusi, mida ei rahuldatud (vt punkti 57 eespool). Igal juhul ei eitanud riik, et kaebajal ei lubatud osaleda 2012. aastal toimunud perepäeval (vt punkti 66 eespool).

81. Mis puudutab meditsiinilisi tingimusi vanglas ja täiendavate julgeolekuabinõude mõju kaebajale, siis tunnistab EIK, et vanglasisene piiratud liikumis- ja suhtlemisvabadus võib ohustada isiku vaimset tervist. See on eriti asjakohane käesolevas asjas, kus kaebajal on kalduvus ennast vigastada. Kuid riigi esitatud teabe valguses nõustub EIK, et kaebaja oli regulaarse arstliku järelevalve all (vt punkti 38 eespool). Lisaks mis puudutab tema väiteid kartuse kohta metsade ees, siis märgib EIK, et kõnealusel ajavahemikul ei paigutatud kaebajat metsavaatega kambrisse (vt punkti 39 eespool). Kõik seda probleemi puudutavad ravidokumendid on seotud ajavahemikuga, mis jääb käesolevast asjast välja. Kuigi eriarstid soovitasid kaebajat metsavaatega kambrisse mitte paigutada, siis ei taotlenud nad täiendavate julgeolekuabinõude lõpetamist (vt punkti 41 eespool).

82. EIK ei käsitle kaebaja väidet selle kohta, et talle kohaldati alasti läbiotsimisi, sest seda kaebust ei esitatud riigi kohtutes.

83. Eeltoodust tulenevalt seoses kaebaja kinnipidamise füüsiliste, sotsiaalsete ja meditsiiniliste asjaoludega nimetatud julgeolekuabinõude kohaldamise ajal leiab EIK, et kuigi ta oli sunnitud veetma enamiku päevast oma kambris üksinda ja õues sai ta viibida vaid ühe tunni päevas, sai ta kohtuda oma perekonnaga, osaleda sotsiaalse rehabilitatsiooni programmides ning suhelda psühholoogi ja vangla teiste meditsiinitöötajatega. EIK-i arvates ei olnud ta täielikus tunnetuslikus isolatsioonis ega täielikult ära lõigatud sotsiaalsest suhtlusest, vaid tema isolatsioon oli osaline ja suhteline (vt eespool viidatud *Ramirez Sanchez*, punkt 135; eespool viidatud *Rzakhanov*, punkt 72; ja eespool viidatud *Csüllög*, punkt 33).

84. Kuigi erinevate julgeolekuabinõude samal ajal kohaldamine kahtlemata võimendab isolatsiooni mõju, siis märgib EIK, et vangla põhjendas iga julgeolekuabinõu selle eesmärgi seisukohast, milleks oli vältida kaebajast lähtuva ohu realiseerumist (vrd eespool viidatud *Csüllög*, punkt 34, milles mõned piirangud ei saanud seotud olla julgeolekuabinõude eesmärgiga; ja *Horych vs. Poola*, nr 13621/08, punkt 99, 17. aprill 2012, milles käeraudade kasutamist peeti igapäevaseks protseduuriks, mis ei olnud seotud ühegi konkreetse asjaoluga seoses kinnipeetava varasema või praeguse käitumisega). Eeldus, et kaebaja võib põhjustada tõsist kahju, põhines regulaarsel individuaalsel riskihinnangul ja tema varasemal käitumisel, mis sisaldas vägivalda või ähvardust kasutada vägivalda teiste kinnipeetavate ja vanglaametnike vastu (vt punkte 12, 13 and 25 eespool; vrd eespool viidatud *Rzakhanov*, punkt 74, milles riik ei tõendanud veenvalt, miks oli vajalik kaebaja teistest kinnipeetavatest eraldada ja milles üks nimetatud põhjustest oli see, et kinnipeetav oli saatnud tõenditega kinnitamata kaebusi erinevatele asutustele; ja eespool viidatud *Csüllög*, punkt 36, milles puudusid tõendid selle kohta, et abinõu kohaldati kaebaja isikuomaduste alusel). Julgeolekuabinõude kohaldamise pikendamise käskkirjad põhinesid objektiivsetel omavahel haakuvatel tõenditel, mis olid konkreetselt kaebajaga seotud, ja seega ei saa pidada neid meelevaldseteks. Eeltoodust tulenevalt peab EIK veenvaks ka riigi väidet, et kuna julgeolekuabinõude eesmärk oli takistada kaebajal teisi kinnipeetavaid või vanglaametnikke vigastada, ei oleks ainult ühe abinõu kohaldamine (näiteks kaebaja üksikkambrisse paigutamine) tõhus olnud ilma teiste abinõude (näiteks tema liikumis- ja teiste kinnipeetavatega suhtlemise vabaduse piiramine) samaaegse kohaldamiseta.

85. Menetluslike tagatiste kohta märgib EIK, et kaebajale anti võimalus avaldada täiendavate julgeolekuabinõude pikendamise kohta arvamust ja käskkirjad toimetati talle kätte (vt punkte 11 ja 24 eespool), mis tegi võimalikuks nende vaidlustamise kohtus (vrd *Onoufriou vs. Küpros*, nr 24407/04, punkt 71, 7. jaanuar 2010). Käskkirjad olid põhistatud ja täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamine vaadati iga kuue kuu tagant üle (vt punkte 17 ja 25 eespool). EIK rõhutab eelkõige, et julgeolekuabinõude pikendamise otsustamisel ei tuginenud vangla ainult ühele ja samale informatsioonile kaebaja varasema käitumise kohta, vaid võttis arvesse ka uusi asjaolusid, mis olid julgeolekuabinõude kohaldamise ajal esile kerkinud (vt punkte 14 ja 25 eespool; vrd *Razvyazkin vs. Venemaa*, nr 13579/09, punkt 105, 3. juuli 2012, ja eespool viidatud *Csüllög*, punkt 37).

86. Kuna eespool kirjeldatud julgeolekuabinõud tingisid kaebaja suhtelise isolatsiooni ja nende kohaldamisel olid menetluslikud tagatised kättesaadavad, leiab EIK, et konventsiooni artiklit 3 ei ole rikutud.

SELLEST LÄHTUDES KOHUS ÜHEHÄÄLSELT

1. *tunnistab* kaebuse vastuvõetavaks;
2. *leiab*, et konventsiooni artiklit 3 ei ole rikutud.

Koostatud inglise keeles ja tehtud teatavaks kirjalikult 13. novembril 2018 kohtureeglite 77. reegli lõigete 2 ja 3 kohaselt.

Hasan Bakırcı
Sekretäri asetäitja

Robert Spano
Esimees